

Verklaringen op de Tefilla - 16

De dertiende beracha: Al hatzadiekem

Op het eerste gezicht een moeilijk te begrijpen bracha. Wij vragen Hasjem's medelijden voor ons allemaal. Wij vragen dat Hij een steun en toeverlaat zal zijn voor Tzadiekem. Maar daarbij noemen we nog een andere groepen op: vromen, geleerden, vreemdelingen e.a. Waarom worden die apart genoemd?

De Tora kent verscheidene mitzwot waarin wij opgedragen worden mensen met meer respect te bejegenen. Iedereen valt onder het gebod "je zult je naaste liefhebben als jezelf" (Waj. 19:18), maar wij kennen nog meer mitzwot:

"De vreemdeling zal zoals je eigen burger, die bij jou woont, zijn en je zult hem liefhebben als jezelf, want jullie waren zelf vreemdelingen in Egypte, Ik ben Hasjem jullie G'd.(Waj. 19:34).

"Voor ouderdom moet je opstaan en het gezicht van een oude zal je doen stralen, en je zult je Eeuwige vrezen, Ik ben jullie G'd"(Waj. 19:32).

Allemaal mitzwot om speciale groepen speciaal te eren, allemaal gekoppeld aan de belofte : Ik ben Hasjem - hetgeen betekent: Ik ben Hasjem die betrouwbaar is om te belonen voor de mitzwot (Verg. o.a. רש"י wajikra 18:2).

En dat is de inhoud van deze bracha.

Wij vragen medelijden voor iedereen, maar noemen die groepen apart die Hasjem ons heeft opgedragen. Ten eerste om daarmee de mitzwa te doen, ten tweede om daardoor aanspraak te durven maken op de beloning die Hasjem ons beloofd heeft. Gebaseerd op het noemen van Zijn naam bij deze mitzwot.

En in dit verband:

Sjimon Ha'amsoeni verklaarde iedere keer dat er het woordje את in de Tora staat. Toen hij kwam bij de pasoek תורה אלקיך תירה, את ה' אלקיך תירה, Jij zult Hasjem vrezen, stopte hij.

Zijn uitgangspunt was namelijk dat het woordje את weliswaar onvertaald blijft maar toch inhoud heeft, namelijk dat er iets wordt toegevoegd aan wat er al staat in de tekst. Aangezien Sjimon Ha'amsoeni niets kon indenken dat aan de vrees voor Hasjem kan worden toegevoegd, brak hij deze wijze van verklaren af.

Toen zeiden zijn leerlingen: Rebbe, alle keren dat je wel את kon verklaren, wat moet daar nu mee? Toen zei hij:"net zoals ik beloofd wordt voor het verklaren, word ik beloofd voor het afbreken".

Tot rabbi Akiwa kwam en verklaarde: "את om vrees voor de geleerden toe te voegen aan de vrees voor Hasjem (Tal. Bab. Pes. 22b)".

En mijn Rosj Hajesjiewe ZaTsaL vroeg hierop: Hoe valt het uit te leggen dat Rabbi Akiwa wel kon uitleggen wat Sjimon Ha'amsoeni, toch de meest ervaren in deze verklaarwijze, niet kon? En hij antwoordde: Omdat Rabbi Akiwa zag wat Sjimon Ha'amsoeni kon opbrengen: jaren werk afbreken omdat je begrijpt dat de waarheid anders is! En voor zo een Talmied Chacham kunnen we het respect afleiden van Hasjem Zelf !

En zo zien we dat ook de tzadiekem, de chasiediem, de wijzen en de geleerden samen met de ouderen en de vreemdelingen door ons extra gerespecteerd dienen te worden. En wij vragen Hasjem om medelijden met hen en ons te hebben, in de verdienste van de mitzwot.